

**Treoirínite don olltoghchán
do
Sheanad Éireann
2007**

Clár Ábhair

Réamhrá

Ceanglais i ndáil le síntiúis

- (A) Taifead a choinneáil ar shíntiúis arna bhfáil i ndáil leis an toghchán
- (B) Cuntas síntiúis polaitiúil a oscailt agus a chothabháil i gcás go n-éilítear sin
- (C) Síntiúis thoirmisce
- (D) An doiciméadú reachtúil riachtanach a chur ar fáil i ndiaidh an toghchán, lena n-áirítear ceanglais maidir le himreiteach cánach
- (E) Cionta agus pionóis infheidhme le hiarrthóirí sa toghchán

Aguisín 1 Sainithe

Aguisín 2 Ócáidí tiomsaithe airgid

Réamhrá

1. An Coimisiún um Chaighdeán in Oifigi Poiblí (An Coimisiún um Chaighdeán) a d'fhoilsigh na treoirí seo d'olltoghchán 2007 don Seanad faoi alt 4(6)(a) den Acht Toghcháin 1997, mar atá leasaithe (an Acht).
2. Bunaíodh an Coimisiún um Chaighdeán i mí na Nollag 2001 ag an Acht um Chaighdeán in Oifigi Poiblí 2001. Is iad comhaltaí an Choimisiúin um Chaighdeán:

An Breitheamh Onórach M. P. Smith Uasal, iar-Bhreitheamh den Ard-Chúirt,
Cathairleach an Choimisiúin um Chaighdeán,

An tUasal John Purcell, Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste,

Ms. Emily O'Reilly, Ombudsman,

An tUasal Kieran Coughlan, Cléireach Dháil Éireann,

Ms. Deirdre Lane, Cléireach Sheanad Éireann, agus

An tUasal Liam Kavanagh, iar-Theachta Dála.

Tá Rúnaíocht bhuan ag an gCoimisiún um Chaighdeán atá suite i 18 Sráid
Líosain Íochtarach, Baile Átha Cliath 2.

3. Tá an tAcht leasaithe roinnt uaireanta. Bhí na leasuithe is suntasaí in Achtanna Toghcháin (Leasú) 1998 agus 2001. Sna treoirí seo, ba chóir a thuiscint as tagairt d'alt den Acht go bhfuil aon leasú/leasuithe ar an alt sin san áireamh.
4. Sa mhéid is go mbaineann sé leis an toghchán don Seanad, ní théann an reachtaíocht toghcháin i bhfeidhm ar iarrthóirí ach i ndáil le síntiúis amháin. Clúdaíonn na treoirí seo príomhcheanglais an Achta a bhaineann le síntiúis pholaitíochta a ghlacadh agus a nochtadh, arna bhfáil ag iarrthóirí olltoghchán 2007 don Seanad.

5. Ceanglaítear ar an gCoimisiún treoirlínte a fhoilsiú agus comhairle a thabhairt i dtaobh conas a oibríonn an reachtaíocht go praiticiúil. Ní mór do dhuine gníomhú de réir treoirlínte nó comhairle atá foilsithe nó tugtha mura rud é, trí sin a dhéanamh, go mbeadh foráil eile de chuid na reachtaíochta á sárú acu. Tugtar comhairle í scríbhinn, lena n-áirítear comhairle a thabhairt le post leictreonach, nó trí fhreagra a thabhairt ar fhiafraithe a fhaightear le teileafón.
6. Má tá duine in amhras faoi aon ghné den reachtaíocht, is ceart dó nó di teagmháil a dhéanamh le ball foirne de Rúnaíocht an Choimisiúin um Chaighdeáin. Molann an Coimisiún um Chaighdeáin gur ceart comhairle a lorg láithreach má thagann gnó chun solais a bhfuil éiginnteacht faoi. Trí dhéanamh amhlaidh, is lú an dóchúlacht go gcothóidh an tsaincheist deacracht ag tráth níos faide anonn.
7. Beidh foireann Rúnaíocht an Choimisiúin um Chaighdeáin ar fáil roimh, i rith, agus i ndiaidh an toghcháin chun cabhrú le haon deacrachtaí a d'fhéadfadh teacht chun cinn a réiteach. Is féidir teagmháil a dhéanamh leo ar na huimhreacha teileafóin liostaithe ar an taobh istigh de leathanach an chlúdaigh.
8. Is cion coiriúil é gan forálacha áirithe den reachtaíocht a chomhlíonadh. Is é an cion is tromchúisí ná Ráiteas bréagach nó míthreorach um Shíntiúis a chur ar fáil go feasach. Tá sé seo inphíonóis le fíneáil chomh mór le €25,394.76 agus/nó príosúnacht ar feadh tréimhse chomh fada le 3 bliana.
9. Léiríonn na treoirlínte an staid dhlíthiúil mar atá i bhfeidhm ag tráth a gclóite, .i. Bealtaine 2007. Féadfaidh an Coimisiún um Chaighdeáin tuilleadh treoirlínte a eisiúint d'iarrthóirí maidir le saincheistanna sonracha a d'fhéadfadh teacht chun cinn i rith chúrsa an toghcháin.
10. Tá leagan Béarla de na treoirlínte seo ar fáil.

Ceanglais i ndáil le síntiúis

Is iad na príomhcheisteanna ar ceart go mbeadh iarrthóirí sa toghchán ar an eolas fúthu d'fhonn comhlíonadh cheanglais na reachtaíochta a chinntiú ná:

- (A) Taifead a choinneáil ar shíntiúis arna bhfáil i ndáil leis an toghchán
- (B) Cuntas síntiús polaitiúil a oscailt agus a chothabháil i gcás go n-éilítear sin
- (C) Síntiúis thoirmisce
- (D) An doiciméadú reachtúil riachtanach a chur ar fáil i ndiaidh an toghchán, lena n-áirítear ceanglais maidir le himreiteach cánach
- (E) Cionta agus pionóis infheidhme le hiarrthóirí sa toghchán

A. Taifead a choinneáil ar shíntiúis arna bhfáil i ndáil leis an toghchán

Cad is síntiús?

11. Sainítear sa reachtaíocht go gciallaíonn *síntiús* aon ranníocaíocht a dhéantar chun *críocha polaitíochta* ag *duine*, cibé acu an comhalta de pháirtí polaitíochta an duine nó nach ea.

Tá roinnt focal tábhachtach sa sainiú ar shíntiús a thugtar thuas.

- (a) Síntiús.

Folaíonn sé sin:

- (i) síntiús airgid;
- (ii) síntiús maoiné nó earraí;
- (iii) úsáid maoiné nó earraí saor in aisce;

- (iv) soláthar seirbhísí saor in aisce;
- (v) an difríocht idir an praghas tráchtála agus an praghas (is ísle) a ghearrtar le haghaidh maoine, earraí nó seirbhísí. D'fhéadfadh iasacht arna sholáthar d'iarrthóir ag institiúid airgeadais ar théarmaí agus choinníollacha atá níos fabhraí ná mar atá soláthraithe ag an institiúid airgeadais do dhaoine eile, a bheith san áireamh leis seo. Is féidir mionsonraí ar sheasamh an Choimisiúin um Chaighdeán maidir le hiasachtaí a eisiúint agus a aisíoc a aimsiú ag mír 18 thíos;
- (vi) síntiús arna fháil bealach ranníocaíochta déanta leis an nglanbhrabús ó ócáid tiomsaithe airgid arna eagrú ar mhaithe le hiarrthóir. (Tugtar míniú níos mine air seo in Aguisín 2.)

(b) Críocha polaitíochta.

Ní mór an ranníocaíocht a dhéanamh chun críocha polaitíochta. Tugtar an sainiú ar chríocha polaitíochta in Aguisín 1. Ní síntiúis chun críocha polaitíochta iad féiríní ó dhaoine den teaghlach nó ó chairde, a thugtar ar chúiseanna pearsanta amháin.

(c) Duine.

Folaíonn sé seo:

- (i) pearsa aonair;
- (ii) comhlacht corpraithe (agus aon fhochuideachta de sin), e.g. cuideachta phoiblí nó phríobháideach;
- (iii) comhlacht neamhchorpraithe daoine, e.g. páirtí polaitíochta, comhpháirtíocht, cumann áitritheoirí, grúpa stocaireachta.

12. Ní gá ach síntiúis le luach, nó luach comhiomlán ón duine céanna, de níos mó ná €634.87 a nochtadh. Má thugann an duine céanna níos mó ná síntiús amháin d'iarrthóir i ndáil leis an toghchán, ní mór luachanna na síntiús a chomhiomlánú agus déileáil leo mar shíntiús aonair chun críocha noхта.
13. Má thugann níos mó ná duine amháin den teaghlach céanna, nó de ghrúpa eile, síntiúis don iarrthóir céanna, lena n-áirítear cásanna ina dtugtar síntiúis airgid ó

chomhchuntas in institiúid airgeadais, caithfidh sé a bheith soiléir gur síntiús ar leithligh ó chéile iad ó gach duine de na pearsana aonair iomchuí. Mura bhfuil, ní mór luachanna na síntiús a chomhiomlánú agus déileáil leo mar shíntiús aonair chun críocha noхта agus chun cloí leis an teorainn uasta a bhfuil feidhm léi maidir le glacadh le síntiús (féach míreanna 25 go dtí 28 i ndáil le síntiús os cionn na teorainne forórdaithe). Ar an gcaoi chéanna, má thugann cuideachta nó aon duine dá stiúrthóirí síntiús don iarrthóir céanna, caithfidh sé a bheith soiléir gur síntiús ar leithligh iad seo. I gcúinsí den sórt sin, féadfaidh an Coimisiún um Chaighdeáin fianaise a lorg gur tháinig na síntiús ó aonáin dlí ar leithligh. I ngach cás, ní mór don iarrthóir cibé fiosrúcháin a dhéanamh agus a bheidh riachtanach leis an scéal maidir leis an síntiús a dheimhniú dó nó di féin.

14. Folaíonn síntiús d'iarrthóir freisin airgead arna thabhairt don iarrthóir ag a p(h)áirtí polaitíochta.
15. Meastar síntiús a dhéantar le hiarrthóir trí idirghabhálaí mar shíntiús arna dhéanamh leis an iarrthóir.
16. Maidir le síntiús a thugann iarrthóir ar aghaidh do pháirtí, meastar gur síntiús a tugadh don pháirtí agus ní don iarrthóir é sin. Ní mór don iarrthóir a chinntiú áfach, go bhfaigheann sé nó sí admháil scríofa ón bpáirtí go bhfuarthas an síntiús.

Cad nach síntiús?

17. I measc na n-ítimí nach meastar mar shíntiús le hiarrthóir áirítear:
 - (i) Seirbhís saorphoist arna soláthar do iarrthóirí (i.e. Litir um Thoghchán);
 - (ii) Aon íocaíocht, seirbhís nó saoráid arna soláthar don iarrthóir as cistí poiblí nó airgead arna sholáthar ag institiúid den Chomhphobal Eorpach nó aon eagraíocht idir-rialtasach eile a bhfuil páirt ag an Stát inti, de bhun na reachtaíochta sonraithe, **de bhua an t-iarrthóir a bheith ina:**

ionadaí i bParlaimint na hEorpa;

comhalta den Dáil nó den Seanad;
sealbhóir oifige nó poist cháilithe;
sealbhóir oifige tofa nó oifige poiblí eile; nó
comhalta, toscaire nó ionadaí de chomhlacht arna bhunú ag comhaontú nó
ag socrú nó faoi chomhaontú nó faoi shocrú a bhfuil an Stát páirteach ann;

Tá sé tábhachtach a thabhairt faoi deara nach bhfuil an fhoráil seo infheidhmithe ach amháin sa chás go bhfuil an t-iarrthóir, de bhua a p(h)oist nó a (h)oifige, i dteideal na seirbhísí/áiseanna arna soláthar a úsáid. Mar shampla, má sholáthraítear úsáid saor in aisce ar áiseanna an Oireachtais (m.sh., clúdaigh litreach, teileafóin) d'iarrthóir nach bhfuil ina C(h)omhalta de Thithe an Oireachtais, meastar gur síntiús ón gComhalta atá ann á chur ar chumas an iarrthóra leas a bhaint as na háiseanna.

- (iii) Seirbhís shaor in aisce arna soláthar ag pearsa aonair, lena n-áirítear úsáid a bhaint as mótarfheithicil, teileafón príobháideach, srl., de chuid na pearsan aonair, i gcás nach bhfuil an tseirbhís atá á soláthar mar chuid d'obair nó gnó na pearsan aonair;
- (iv) Seirbhís arna soláthar i dtoghchán ag fostaí de chuid páirtí polaitíochta, lena n-áirítear úsáid a bhaint as mótarfheithicil de chuid na pearsan aonair, i gcás go n-íoctar luach saothair an fhostaí as acmhainní an pháirtí nó as cistí poiblí agus i gcás nach bhfuil an fostaí ag fáil aon chúitimh nó sochar comhchineáil seachas a g(h)náthluach saothair (lena n-áirítear forchúiteamh costas) don tseirbhís sin;
- (v) Gnáthchlúdach na meán agus tarchur craolacháin ar raidió nó teilifís thar ceann an iarrthóra. Ní chlúdaíonn sé seo costais táirgeachta, nó eile, a ghabhann le craolachán dá leithéid.
- (vi) Costais arna dtabhú nó íocaíochtaí arna ndéanamh ag páirtí polaitíochta thar ceann an iarrthóra.

Iasachtaí d'Iarrthóirí

18. Sa chás go soláthraíonn institiúid airgeadais iasacht d'iarrthóir agus go bhfuil na gnáthrialacha a ghabhann le hiasachtaí den sórt sin, infheidhmithe, ní mheastar an t-iasacht mar shíntiús don iarrthóir. Sa chás go soláthraíonn institiúid airgeadais iasacht d'iarrthóir i gcúinsí gur lú an t-ús a ghearrtar ná an ráta is ísle a bhíonn ar fáil ón institiúid airgeadais nó i gcúinsí nach n-íoctar an t-iasacht ar ais de réir na dtéarmaí agus na gcoinníollacha faoinar eisíodh an t-iasacht nó i gcúinsí nach n-íoctar ach cuid de ar ais, féadfar an sochar don iarrthóir a mheas mar shíntiús agus féadfaidh sé, mar sin, a bheith faoi réir ag na teorainneacha maidir le síntiús a nochtadh agus uasteorainneacha a bhíonn infheidhmithe i leith síntiús a ghlacadh.

Sa chás go dtugann duine nó comhlacht, nach bhfuil ina institiúid airgeadais, iasacht d'iarrthóir, caithfidh sé a bheith follasach gurb iasacht bona fide atá san iasacht a thairgtear. Bheadh an méid seo a leanas infheidhmithe maidir leis sin:

1. mar an gcéanna le hiasacht ó institiúid airgeadais, ní mór na téarmaí agus na coinníollacha atá infheidhmithe i leith an iasachta agus a aisíochta a bheith luaite go soiléir i scríbhinn;
2. bíonn ús inghearrtha ar an iasacht ar ráta (cibé seasta nó inathraitheach) a léiríonn an t-ús arna ghearradh ag institiúidí airgeadais ar iasachtaí lena mbaineann suim agus fad comhchosúil. Sa chás gur lú an t-ús arna ghearradh ná an ráta is ísle a bhíonn ar fáil ó institiúid airgeadais, meastar an sochar arna fhabhrú ón difear sna rátaí mar shíntiús don iarrthóir;
3. féadfaidh an Coimisiún um Chaighdeáin a éileamh go bhfeicfidh sé na téarmaí agus na coinníollacha, lena n-áirítear an táille úis, atá infheidhmithe i leith an iasachta agus féadfaidh sé dearbhú a éileamh gur aisíocadh an t-iasacht de réir na dtéarmaí agus na gcoinníollacha seo. Mura n-aisíoctar an t-iasacht de réir na dtéarmaí agus na gcoinníollacha, nó mura n-íoctar ach cuid de ar ais, féadfar sochar neamh-aisíocaíochta den sórt sin a mheas mar shíntiús don iarrthóir.

B. Cuntas síntiús polaitiúil a oscailt agus a chothabháil

19. Má fhaigheann iarrthóir, in aon bhliain féilire ar leith, síntiús airgid chun críocha polaitíochta, ar mó a luach ná **€126.97**, ní mór dó/di cuntas a oscailt agus a chothabháil in institiúid airgeadais sa Stát. Ní mór don iarrthóir an síntiús sin agus aon síntiúis airgid dá leithéid, cibé luach atá orthu, a fhaigheann sé/sí a thaisceadh sa chuntas sin. Is ceart go mbeadh an cuntas ar leithligh ó aon chuntas pearsanta eile atá ag an iarrthóir. Ní mheastar comhar creidmheasa ina “institiúid airgeadais” chun críocha na reachtaíochta.
20. Má tá cuntas síntiús polaitíochta á fheidhmiú ag iarrthóir cheana féin, ní gá cuntas ar leithligh a oscailt don olltoghchán go sonrath. Ní mór, áfach, gach síntiús airgid, cibé luach atá orthu, a fhaightear i ndáil leis an toghchán a thaisceadh sa chuntas.
21. Ba chóir a thabhairt faoi deara go mbeidh ceanglas leanúnach mar Chomhalta Sheanad Éireann ar iarrthóir a thoghfarr nó ar dhuine a ainmnítear don Seanad lena c(h)untas síntiús polaitíochta a choinneáil ar bun agus ceanglófar air nó uirthi cáipéisíocht a bhaineann leis an gcuntas a chur ar fáil don Choimisiún um Chaighdeáin ar bhonn bliantúil.

C. Síntiúis thoirmisce

Síntiúis gan ainm

22. Tá sé toirmisce glacadh le síntiús gan ainm ar mó a luach ná **€126.97**. Is síntiús gan ainm é síntiús mura bhfuil ainm agus seoladh an tsíntiúsóra ar eolas ag an iarrthóir. Má fhaigheann iarrthóir síntiús gan ainm, ní mór don iarrthóir an Coimisiún um Chaighdeáin a chur ar an eolas laistigh de cheithre lá dhéag ó thráth a fhaighte. Ní mór don iarrthóir freisin an síntiús nó a luach a chur ar ais chuig an gCoimisiún um Chaighdeáin.

Síntiúis ón gcoigríoch

23. Tá toirmeasc ar iarrthóir glacadh le síntiús, cibé luach atá air, arna thabhairt ag pearsa aonair (nach saoránach Éireannach) ar a bhfuil cónaí lasmuigh d'oileán na hÉireann nó ag comhlacht corpraithe nó neamhchorpraithe daoine nach bhfuil oifig ar oileán na hÉireann acu óna ndéantar ceann nó níos mó dá bpríomhghníomhaíochtaí a stiúradh.
24. Ní mór don iarrthóir síntiús ón gcoigríoch a chur in iúl don Choimisiún um Chaighdeán laistigh de 14 lá ó thráth a fhaighte agus ní mór é a chur ar ais chuig an gCoimisiún um Chaighdeán. Mar mhalairt air sin, féadfaidh an t-iarrthóir an síntiús a chur ar ais chuig an síntiúsóir agus taifead scríofa a choinneáil ar an aisíoc sin d'fhonn é a chur ar fáil don Choimisiún um Chaighdeán, má éilítear sin.

Síntiúis de bhreis ar an teorainn leagtha síos

25. Is é **€2,539.48** luach uasta an/na tsíntiúis/síntiús ar féidir le hiarrthóir glacadh leis/leo ó dhuine ar leith i mbliain féilire ar leith, go díreach nó trí idirghabhálaí. I gcás go dtugann duine níos mó ná síntiús amháin d'iarrthóir i mbliain ar leith ní mór na síntiúis a chomhiomlánú chun críche cloí leis an teorainn uasta.
26. Níl feidhm ag an teorainn uasta le hoifig toghlaigh arna cur ar fáil don iarrthóir ag duine nó, má chuirtear níos mó ná oifig amháin dá leithéid ar fáil, le cibé ceann de na hoifigí a ainmíonn an t-iarrthóir i scríbhinn. Tá sé tábhachtach a thabhairt faoi deara, cé nach bhféadfadh an t-uasteorainn a bheith infheidhmithe i leith oifige dáilcheantair a bhronntar, ní mór síntiús den sórt sin a nochtadh má théann an luach os cionn **€634.87**.
27. Tá feidhm ag an teorainn uasta, áfach, le síntiúis airgid arna bhfáil ag iarrthóir óna p(h)áirtí polaitíochta. Ní mór síntiús airgid ó aon chraobh den pháirtí (lena n-áirítear ceannoifig an pháirtí) a chomhiomlánú chun críche cloí leis an teorainn uasta agus ní mór déileáil leo mar shíntiús aonair ón bpáirtí.

28. I gcás go bhfaightear síntiús agus go bhfuil sé toirmisce the toisc é a bheith os cionn na teorann, ní mór don iarrthóir é sin a chur in iúl don Choimisiún um Chaighdeáin laistigh de 14 lá ó thráth a fhaighte agus an síntiús sin, nó an pháirt sin den síntiús airgid atá os cionn na teorann, a chur ar ais chuig an gCoimisiún um Chaighdeáin. Mar mhalairt air sin, féadfaidh an t-iarrthóir an síntiús a chur ar ais chuig an síntiúsóir agus taifead scríofa a choinneáil ar an aisíoc sin d'fhonn é a chur ar fáil don Choimisiún um Chaighdeáin, má éilítear sin.

Síntiúis thoirmiscthe eile

29. I gcás síntiúsóirí aonair a thugann síntiúis, le luach iomlán de bhreis ar **€5,078.95** in aon bhliain féilire, do bheirt chomhaltaí nó níos mó den pháirtí polaitíochta céanna (nó do pháirtí polaitíochta agus do dhuine nó níos mó dá chomhaltaí) nach mór do na síntiúsóirí sin, faoin reachtaíocht, Ráiteas Síntiúis agus Dearbhú Reachtuil a chur ar fáil don Choimisiún um Chaighdeáin ina nochtar sonraí na síntiús. Mura bhfuil sé i gceist ag an síntiúsóir iomchuí an ceanglas seo a chomhlíonadh, agus má tá an t-iarrthóir ar an eolas faoi sin, tá toirmeasc ar an iarrthóir glacadh le síntiús ón síntiúsóir.
30. Má fhaigheann iarrthóir síntiús toirmisce the dá leithéid, ní mór don iarrthóir an Coimisiún um Chaighdeáin a chur ar an eolas faoi laistigh de 14 lá ó thráth a fhaighte. Ní mór don iarrthóir an síntiús, nó a luach, a chur ar ais chuig an gCoimisiún um Chaighdeáin.
31. **Is cion é mura gcuirtear an Coimisiún um Chaighdeáin ar an eolas faoi shíntiús toirmisce the, mura gcuirtear ar ais é nó mura n-aisíoctar é.**

D. An doiciméadú reachtuil riachtanach a chur ar fáil i ndiaidh an toghchán, lena n-áirítear ceanglais maidir le himreiteach cánach

Iarrthóirí nach n-éiríonn leo

32. Mura bhfuil duine toghtha nó aimnithe don Seanad, ní mór dó nó di, **laistigh de 56 lá** tar éis an lae ábhartha vótaíochta, Ráiteas Síntiús agus Dearbhú Reachtuil a

chur ar fáil don Choimisiún um Chaighdeáin ina dtugtar sonraí faoi gach síntiús arna fháil i ndáil leis an toghchán de luach de bhreis ar **€634.87**. Clúdaíonn an ceanglas sin síntiúis arna bhfáil ag aon tráth i ndáil leis an toghchán, agus tá síntiúis arna bhfáil roimh dháta Orduithe an Olltoghcháin Seanaid 2007, agus síntiúis a d'fhéadfadh a bheith faighte tar éis lá na vótaíochta, san áireamh leis. Ní mór síntiúis arna dtabhairt ag an duine céanna don iarrthóir céanna i ndáil leis an toghchán a chomhiomlánú agus déileáil leo mar shíntiús aonair.

33. Ní mór an Ráiteas Síntiús agus an Dearbhú Reachtúil a chur ar fáil cibé acu go bhfuair nó nach bhfuair an t-iarrthóir síntiús. Mura bhfuarthas aon síntiús, ní mór tuairisceán “neamhní” a thabhairt.
34. Má fuarthas síntiús airgid de bhreis ar **€126.97** agus má ceanglaíodh ar an iarrthóir cuntas síntiús polaitiúil a oscailt (féach paragraf 19), nó má bhí cuntas síntiús polaitiúil ag an iarrthóir cheana féin, ní mór ráiteas arna sholáthar ag an institiúid airgeadais ina bhfuil an cuntas a chur in éineacht leis an Ráiteas Síntiús. Ní mór a shonrú sa ráiteas na hidirbhearta atá déanta i ndáil leis an gcuntas le linn na tréimhse dar tús an dáta ar ar osclaíodh an cuntas agus dar deireadh lá na vótála sa toghchán. Ní mór freisin Deimhniú Síntiús Airgid a chur in éineacht leis an Ráiteas Síntiús ina ndeimhnítear go ndearnadh gach síntiús airgid a fuarthas tar éis gur osclaíodh an cuntas a thaisceadh sa chuntas agus go ndearnadh gach méid a cuireadh do dhochar an chuntais a úsáid chun críocha polaitíochta. Ní mór don iarrthóir an Deimhniú a shíniú agus ní mór Dearbhú Reachtúil ar leithligh a chur ag gabháil leis.
35. Is cion é mura seoltar Ráiteas Síntiús agus an doiciméadú go léir a ghabhann leis chuig an gCoimisiún um Chaighdeáin laistigh den tréimhse ama reachtúil.
36. Déanfaidh foireann Rúnaíocht an Choimisiúin um Chaighdeáin teagmháil le hiarrthóirí nach n-éiríonn leo i ndiaidh an toghchán agus cuirfidh siad an fhoirm iomchuí Ráiteas Síntiús/Dearbhú Reachtúil agus an fhoirm Deimhniú Síntiús Airgid/Dearbhú Reachtúil ar fáil dóibh le comhlánú. Beidh cabhair chun na foirmeacha a chomhlánú, lena n-áirítear comhairle i ndáil le cad is nó cad nach síntiús in aon chás ar leith, ar fáil ach í a iarraidh.

Iarrthóirí a éiríonn leo

37. Má bhfuil duine toghtha nó ainmnithe don Seanad, **ní** bheidh ceangal air nó uirthi Ráiteas Síntiús agus Dearbhú Reachtúil agus an doiciméadú a ghabhann leo a chur faoi bhráid laistigh de 56 lá i ndiaidh lá na vótála. Ina áit sin, ceanglófar air/uirthi, mar Chomhalta Sheanad Éireann, Ráiteas bliantúil um Shíntiús/Dearbhú Reachtúil a chur ar fáil chomh maith le cáipéisíocht a bheadh ag dul leis, don Choimisiún um Chaighdeáin. Clúdaíonn an Ráiteas Síntiús/Dearbhú Reachtúil sin an bhliain féilire roimhe agus ní mór é a chur faoi bhráid faoin 31 Eanáir gach bliain. Soláthróidh an Coimisiún um Chaighdeáin foirmeacha chun na críche seo do comhaltaí den Seanad go luath i mí Eanáir gach bliain.
38. Maidir leis an gcéad uair a dhéanann comhaltaí den Seanad Ráiteas Síntiús agus Dearbhú Reachtúil agus doiciméid a ghabhann leo a chuir ar fáil tar éis an toghcháin ní mór síntiús ar mó a luach, nó a luach comhiomlán ón duine céanna, ná **€634.87** a fuarthas i rith na bliana féilire iomchuí a chur san áireamh. Sa chás seo, ní mór a shonrú sa ráiteas ón institiúid airgeadais na hidirbhearta atá déanta i ndáil leis an gcuntas sa bhliain féilire iomchuí.
39. Leagfaidh an Coimisiún um Chaighdeáin cóipeanna de Ráitis um Shíntiús agus de Dhearbhuithe Reachtúla arna gcur ar fáil ag iarrthóirí nár éirigh leo agus ag comhaltaí den Seanad araon os comhair dhá Theach an Oireachtais agus cuirfear iad ar fáil go mbeidh an pobal in ann iad a iniúchadh ag oifigí an Choimisiúin um Chaighdeáin. Foilsítear mionsonraí ar na síntiús arna nochtadh ar láithreán gréasáin an Choimisiúin um Chaighdeáin.
40. Coinníonn an Coimisiún um Chaighdeáin Deimhnithe Síntiús Airgid/Dearbhuithe Reachtúla ó institiúidí airgeadais agus ní chuirtear ar taispeáint go poiblí ná ní nochtar ar bhealach eile iad, mura n-éilítear sin ag ordú cúirte nó fiafraí de chuid an Choimisiúin um Chaighdeáin.

Ceanglais maidir le himréiteach cánach

41. De bhun alt 21 den Acht um Chaighdeáin in Oifigí Poiblí 2001, cuirtear in iúl leis seo d'iarrthóirí sa toghchán nach mor dóibh, má thoghtar iad, an méid seo a leanas a chur ar fáil don Choimisiún laistigh de **9 mí** ón trath a thoghtar iad:
- deimhniú imréitigh cánach (nó ráiteas iarratais) arna eisiúint tráth nach faide ná **9 mí** roimh dháta an toghcháin nó ina dhiaidh, agus
 - dearbhú reachtúil, arna dhéanamh tráth nach faide ná **mí amháin** roimh dháta an toghcháin nó ina dhiaidh, á rá go bhfuil a gcuid gnóthai cánach in ord agus nach bhfuil aon ní ann chun cosc a chur ar eisiúint deimhnithe imréitigh cánach.

Is é an tArd-Bhailitheoir, Oifig na gCoimisinéirí Ioncaim, a eisíonn deimhniú imréitigh cánach/ráiteas iarratais. Tabharfaidh an Choimisiún um Chaighdeáin treoracha níos mine in am trátha d'iarrthóirí a thoghtar.

E. Cionta agus pionóis

42. Féadfar fíneáil chomh mór le €1,269.74 a ghearradh má loictear na bearta cuí a dhéanamh i ndáil le síntiús toirmisceithe faoi mar a sonraíodh i míreanna 22 (síntiús gan ainm), 24 (síntiús ón gcoigríoch) nó 28 (síntiús os cionn na teorainne forórdaithe).
43. Má ghlactar i gcomhfhios le síntiús toirmisceithe, dá dtagraítear i bparagraf 29 thuas, féadfar fíneáil suas le **€1,269.74** a tharraingt.
44. Mura gcuirtear Ráiteas Síntiús agus an doiciméadú a ghabhann leis ar fáil don Choimisiún um Chaighdeáin laistigh den sprioc ama reachtúil féadfar fíneáil suas le **€1,269.74** a tharraingt. Ina theannta sin, féadfar fíneáil leanúnach suas le **€126.97** in aghaidh gach lae, ar a mbíonn an Ráiteas Síntiús nó an doiciméadú a ghabhann leis amuigh fós, a tharraingt.

45. Má dhéantar i gcomhfhios Ráiteas Síntiús nó Dearbhú Reachtúil, nó ráiteas institiúide airgeadais, Deimhniú nó Dearbhú Reachtúil, atá falsa nó míthreorach a chur ar fáil féadfar fíneáil suas le **€25,394.76** agus/nó suas le **3 bliana príosúnachta** a tharraingt.

Aguisín 1

Sainithe

Faoi alt 22 den Acht Toghcháin, 1997, mar atá leasaithe, tugtar na sainithe seo a leanas.

Ciallaíonn ‘cuntas’ cuntas in institiúid sa Stát chun críche airgead arna fháil i leith síntiús a bhreacadh do shochar agus do dhochar;

Ciallaíonn ‘institiúid’

- (a) sealbhóir ceadúnais faoi alt 9 d’Acht an Bhainc Ceannais 1971,*
- (b) cumann foirgníochta corpraithe nó measta a bheith corpraithe faoin Acht Cumann Foirgníochta 1989, nó comhlacht corpraithe ar mhodh comhfhreagrach faoi dhlí aon Bhallstáit eile de chuid na gComhphobal Eorpach.*
- (c) banc taisce iontaobhais faoi chiall an Achta um Bainc Thaisce Ionntaobhais 1989,*
- (d) ACC Bank plc,*
- (e) An Post, nó*
- (f) duine údaraithe de réir Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Ceadúnú agus Maoirseacht Institiúidí Creidmheasa), 1992 (I.R. Uimh. 395 de 1992) chun gnó a dhéanamh sa Stát;*

(Tugtar d’aire: Ní fholáíonn an sainiú thuas comhar creidmheasa.)

Ciallaíonn ‘**críocha polaitíochta**’ aon cheann de na críocha seo a leanas, is iad sin:

- (i) (I) cur chun tosaigh nó cur i gcoinne leasanna páirtí polaitíochta, grúpa polaitíochta, comhalta de cheachtar de dhá Theach an Oireachtais nó feisire i bParlaimint na hEorpa, nó
 - (II) cur i láthair, go díreach nó go hindíreach, polasaithe nó polasaí áirithe páirtí polaitíochta, grúpa polaitíochta, comhalta de cheachtar de dhá Theach an Oireachtais, feisire i bParlaimint na hEorpa nó tríú páirtí, nó
 - (III) cur i láthair ráiteas páirtí polaitíochta, grúpa polaitíochta, comhalta de cheachtar de dhá Theach an Oireachtais, feisire i bParlaimint na hEorpa nó tríú páirtí ag féachaint do pholasaí nó pholasaithe páirtí polaitíochta eile, grúpa polaitíochta eile, comhalta eile de cheachtar dhá Theach an Oireachtais, feisire eile i bParlaimint na hEorpa, tríú páirtí eile nó iarrthóra eile i dtoghchán nó reifreann nó eile, nó
 - (IV) cur chun tosaigh nó cur i gcoinne, go díreach nó go hindíreach, leasanna tríú páirtí bainteach le stiúradh nó bainistíocht aon fheachtais d’fhonn toradh áirithe a chur chun cinn nó a fháil i ndáil le polasaí nó polasaithe nó feidhmeanna de chuid an Rialtais nó aon údaráis phoiblí;
- (ii) cur chun tosaigh nó cur i gcoinne, go díreach nó go hindíreach, thoghadh iarrthóra i dtoghchán de Dháil Éireann, de Sheanad Éireann nó de Pharlaimint na hEorpa nó vótaí a lorg i bhfabhar nó i gcoinne iarrthóra nó cur i láthair pholasaithe nó pholasaí áirithe iarrthóra nó thuairimí iarrthóra i dtaobh aon ghnó a bhaineann leis an toghchán nó ráitis iarrthóra ag féachaint do pholasaí nó do pholasaithe pháirtí polaitíochta nó ghrúpa polaitíochta iarrthóra eile sa toghchán nó eile;
 - (iii) tionchar a imirt ar shlí eile ar thoradh an toghcháin nó reifrinn nó feachtais dá dtagraítear i bparagraf (i)(IV) den sainiú seo.

Ciallaíonn ‘**grúpa polaitíochta**’ grúpa arna fhoirmiú de réir rialacha nós imeachta Pharlaimint na hEorpa.

Aguisín 2

Ócáidí tiomsaithe airgid

Glanluach ranníocaíochta d'ócáid tiomsaithe airgid a chinneadh

De réir fhorálacha ailt 22(2)(a)(vi & vii) den Acht Toghcháin, 1997, mar atá leasaithe, folaíonn síntiús **glanluach** ranníocaíochta d'ócáidí tiomsaithe airgid. Tagtar ar ghlanluach ranníocaíochta d'ócáid tríd an nglanbhrabús ón ócáid a ríomh i dtosach (.i. trí chostas rite na hócáide a bhaint as an méid iomlán tiomsaithe ag an ócáid). Déantar an glanbhrabús a shannadh don líon daoine a chuireann leis an ócáid i gcomhréir leis an gcion déanta ag gach duine. Tugann sé sin glanluach chion gach duine don ócáid tiomsaithe airgid.

Má d'íoc duine, mar shampla, i ndáil le hócáid tiomsaithe airgid, €1,000 i leith na táille iontrála do dheichniúr, is é an ghlan-ranníocaíocht don ócáid ná €1,000. Da mba é €20 in aghaidh an duine an costas a ghabh leis an ócáid a rith, bhainfí suim €200 as glan-ranníocaíocht duine, rud a fhágfadh glan-ranníocaíocht de €800. Dá ndéanfadh an duine ranníocaíochtaí leis an ócáid (e.g. capaill a cheannach ar oíche rásaíochta, poll ag comórtas gailf chlasaiciigh a urrú) ba ghá luach na ranníocaíochtaí sin a chur leis an nglan-ranníocaíocht de €800 chun críocha glanluach comhiomlán ranníocaíocht an duine don ócáid tiomsaithe airgid a chinneadh.

Ócáidí tiomsaithe airgid arna n-eagrú ag páirtí polaitíochta

- Meastar gur síntiús do pháirtí polaitíochta é an ghlan-ranníocaíocht a dhéanann duine le hócáid tiomsaithe airgid arna heagrú ag an bpáirtí polaitíochta, go fiú má

úsáidtear na cistí ina dhiaidh sin chun críocha tacú le hiarrthóirí amháin nó níos mó de chuid an pháirtí sa toghchán.

- Ní cheanglófar ar an bpáirtí luach iomlán fháltais na hócáide tiomsaithe airgid a nochtadh i Ráiteas Síntiús.
- Ceanglófar ar an bpáirtí aon síntiú(i)s ó dhuine de bhreis ar ghlanluach de **€5,078.95** a nochtadh.
- Maidir leis an teorainn uasta de **€6,348.69** ar féidir le páirtithe polaitíochta glacadh leis mar shíntiú(i)s ó aon duine aonair sa bhliain chéanna, tá feidhm aige sin freisin le glanluach na ranníocaíochtaí le hócáidí tiomsaithe airgid.
- Má tá glanluach aon síntiúis airgid aonair d'ócáid tiomsaithe airgid de bhreis ar **€126.97**, ceanglófar ar aonad cuntasíochta an pháirtí (.i. an chraobh nó an cheannoifig) a d'eagraigh an ócáid, mura bhfuil ceann aige cheana féin, cuntas síntiús polaitiúil a oscailt.
- Mura bhfuil glanluach gach síntiúis airgid aonair don ócáid de bhreis ar **€126.97**, ní cheanglófar ar aonad cuntasíochta an pháirtí cuntas síntiús polaitiúil a oscailt.
- Má tá cuntas síntiús polaitiúil ag an aonad cuntasíochta cheana féin, ní mór gach síntiús airgid, cibé luach atá air, a fhaightear i ndáil leis an ócáid a thaisceadh i gcuntas síntiús polaitiúil.

Ócáidí Tiomsaithe Airgid arna n-eagrú ag iarrthóir

- Ní cheanglófar ar an iarrthóir luach iomlán fháltais na hócáide tiomsaithe airgid a nochtadh i Ráiteas Síntiús.
- Ceanglófar ar an iarrthóir aon síntiúis ó dhuine atá ag déanamh ranníocaíochta leis an ócáid de bhreis ar ghlanluach de **€634.87** a nochtadh.
- Maidir leis an teorainn uasta de **€2,539.48** ar féidir le hiarrthóirí glacadh leis mar shíntiú(i)s ó aon duine aonair sa bhliain chéanna, tá feidhm aige sin freisin le glanluach na ranníocaíochtaí le hócáidí tiomsaithe airgid.
- Má tá glanluach aon síntiúis airgid aonair d'ócáid tiomsaithe airgid arna heagrú ag iarrthóir de bhreis ar **€126.97**, ceanglófar ar an iarrthóir, mura bhfuil ceann aige/aici cheana féin, cuntas síntiús polaitiúil a oscailt agus an síntiús agus gach síntiús airgid iardain a thaisceadh sa chuntas.
- Mura bhfuil glanluach gach síntiúis airgid aonair don ócáid de bhreis ar **€126.97**, ní cheanglófar ar an iarrthóir cuntas síntiús polaitiúil a oscailt.

- Má tá cuntas síntiúis polaitiúil oscailte ag an iarrthóir cheana féin, ní mór gach síntiúis airgid, cibé luach atá air, a fhaightear i ndáil leis an ócáid a thaisceadh sa chuntas.

Ócáidí tiomsaithe airgid arna n-eagrú thar ceann iarrthóra ag duine nó grúpa nach é an t-iarrthóir nó an páirtí é

Déileálfar mar a leanas le cistí a thiomsaítear ag ócáid arna heagrú thar ceann iarrthóra ag duine nó grúpa nach é an t-iarrthóir nó páirtí polaitíochta an iarrthóra é (e.g. grúpaí “Cairde ...”):

Má thugtar na cistí don iarrthóir

- meastar gur **idirghabhálaí ag glacadh le síntiúis thar ceann an iarrthóra** é nó í an duine/grúpa tiomsaithe airgid;
- ní cheanglófar ar an iarrthóir luach iomlán fháltais na hócáide a fhaightear ón duine/ngrúpa tiomsaithe airgid a nochtadh i Ráiteas Síntiúis;
- ceanglófar ar an iarrthóir aon síntiúis ó **ranníocóirí aonair leis an ócáid tiomsaithe airgid** de bhreis ar ghlanluach de **€634.87** a nochtadh;
- maidir leis an teorainn uasta de **€2,539.48** ar féidir le hiarrthóirí glacadh leis mar shíntiú(i)s ó aon duine aonair sa bhliain chéanna, tá feidhm aige sin freisin le **glanluach na ranníocaíochtaí le hócáidí tiomsaithe airgid**;
- má tá glanluach aon síntiúis airgid aonair don ócáid de bhreis ar **€126.97**, agus nach bhfuil ceann ag an iarrthóir cheana féin, ceanglófar air/uirthi cuntas síntiúis polaitiúil a oscailt agus an síntiúis agus gach síntiúis airgid iardain a thaisceadh sa chuntas;
- mura bhfuil glanluach gach síntiúis airgid aonair don ócáid de bhreis ar **€126.97**, ní cheanglófar ar an iarrthóir cuntas síntiúis polaitiúil a oscailt.
- Má tá cuntas síntiúis polaitiúil ag an iarrthóir cheana féin, ní mór gach síntiúis airgid, cibé luach atá air, a fhaightear i ndáil leis an ócáid a thaisceadh sa chuntas.

Mura dtugtar na cistí don iarrthóir

- ní mheastar gur **idirghabhálaí ag glacadh le síntiúis thar ceann an iarrthóra** é nó í an duine/grúpa tiomsaithe airgid;
- má théann luach glan aon síntiúis don imeacht tiomsaithe airgid os cionn **€126.97**, ceanglófar ar an duine/grúpa clárú mar “thrú páirtí” leis an gCoimisiún um

Chaighdeáin agus ceanglais na reachtaíochta a chomhlíonadh, a bhaineann le tríú páirtithe ó thaobh cuntas síntiús polaitíochta a oscailt agus síntiús áirithe a ghlacadh;

- meastar aon chostais toghcháin arna dtabhú, nó aon íocaíochtaí arna ndéanamh, ag an nduine/ngrúpa tiomsaithe airgid thar ceann an iarrthóra mar shíntiús don iarrthóir;
- má tá luach iomlán na síntiús ón nduine/ngrúpa tiomsaithe airgid don iarrthóir de bhreis ar **€634.87**, ceanglófar ar an iarrthóir sonraí faoi sin a nochtadh ina Ráiteas Síntiús;
- **Is é an luach uasta síntiús ar féidir leis an iarrthóir glacadh leis ó dhuine/ghrúpa tiomsaithe airgid nach meastar ina (h)idirghabhálaí ná €2,539.48 in aon bhliain.**